הרי זו ספק לידה ספק זיבה מביאה קרבן ואינו נאכל רבי יהושע אומר מביאה קרבן ונאכל *שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם לישנא אחרינא אמרי לה: אמר רב יהודה אמר שמואל לא טימא רבי יהודה אלא בחתיכה של ארבעה מיני דמים אבל של שאר מיני דמים טהורה איני והא כי אתא רב הושעיא מנהרדעא אתא ואייתי מתניתא בידיה המפלת חתיכה אדומה ושחורה ירוקה ולבנה אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה ורבי יהודה אומר בין כך ובין כך טמאה קתני אדומה ושחורה ירוקה ולבנה ופליג ר' יהודה, וכי תימא כי פליג ר' יהודה אאדומה ושחורה אבל ירוקה ולבנה לא, אלא ירוקה ולבנה (א) למאן קתני לה אילימא לרבנן השתא אדומה ושחורה קא מטהרי רבנן ירוקה ולבנה מיבעיא אלא לאו לר' יהודה ופליג, אלא אמר (רב יהודה) *באפשר לפתיחת הקבר בלא דם קמיפלגי ובפלוגתא דהני תנאי דתניא קשתה שנים ולשלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו ספק לידה ספק זיבה מביאה קרבן ואינו נאכל רבי יהושע אומר מביאה קרבן ונאכל לפי שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם: ת"ר המפלת חתיכה *סומכוס אומר משום רבי מאיר וכן היה רבי שמעון בן מנסיא אומר כדבריו קורעה אם יש דם בתוכה טמאה ואם לאו טהורה כרבנן ועדיפא מדרבנן: כרבנן דאמרי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם ועדיפא מדרבנן דאינהו סברי עמה אין בתוכה לא וסומכוס סבר אפילו בתוכה ותניא אידך המפלת חתיכה ר' אחא אומר קורעה אם תוכה מאדים טמאה ואם לאו טהורה כסומכוס ועדיפא מסומכוס ותניא אידך המפלת חתיכה רבי בנימין אומר קורעה אם יש בה עצם אמו טמאה לידה אמר רב חסדא ובחתיכה לבנה וכן כי אתא *זוגא דמן חדייב אתא ואייתי מתניתא בידיה המפלת חתיכה לבנה קורעה אם יש בה עצם אמו טמאה לידה אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי המפלת חתיכה קורעה אם יש בה דם אגור טמאה ואם לאו טהורה כסומכוס וקילא מכולהו בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא הרואה דם בשפופרת מהו: בבשרה אמר רחמנא ולא בשפופרת או דלמא האי *בבשרה מיבעי ליה שמטמאה מבפנים כבחוץ? אמר ליה בבשרה אמר רחמנא ולא בשפופרת דאי בבשרה מבעי ליה שמטמאה מבפנים כבחוץ *א"כ נימא קרא (בבשר) מאי בבשרה שמע מינה תרתי, והא"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי המפלת חתיכה קורעה אם יש בה דם אגור טמאה ואם לאו טהורה, הכי השתא-התם דרכה של אשה לראות דם בחתיכה הכא אין דרכה של אשה לראות דם בשפופרת, לימא שפופרת תנאי היא דתניא המפלת חתיכה אף על פי שמלאה דם אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה, רבי אליעזר אומר בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה ר' אליעזר היינו תנא קמא? אימא שרבי אליעזר אומר בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה וחכמים אומרים אין זה דם נדה אלא דם חתיכה תנא קמא נמי מטהר? אלא דפלי פלויי איכא בינייהו תנא קמא סבר בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה והוא הדין לשפופרת, והני מילי היכא דשיעא אבל פלי פלויי טמאה מאי טעמיה בבשרה קרינא ביה ואתו רבנן למימר אף על גב דפלי פלויי אין זה דם נדה אלא דם חתיכה, הא דם נדה ודאי טמא ואפילו בשפופרת, אמר אביי בשפופרת כולי עלמא לא פליגי דטהורה

כי

באפשר לפתיחת הקבר בלא דם קמיפלגי · להך לישנא תימה דג' מקומות דקאמר ר' יוחנן לעיל (דף יח·) דהלכה חכמים אחר הרוב למעוטי מאי* : **בתוכה** מאדים · ואע"ג דלא האדים מבחוץ ונראה דאם האדים מבחוץ עדיף טפי אפילו לא האדים מבפנים כמו דם א) אגור דבפנים אינו מועיל אלא לסומכוס ומבחוץ אפילו לרבנן : **זוגא** · פירש בערוך שם חכם : **אם** יש בה עצם טמאה לידה · והא דתנן הך קודם הא דדם אגור דמיירי נמי בנדה ולא בלידה משום דתני כל דברייתא ברישא: **והאמר** רבי שמעון בן יוחי · וא"ת וליסייעיה ממתני' דבעי עמה דם וי"ל היינו משום דקסבר דאינו דם נדות : **הא** דם נדה טמאה אפילו בשפופרת · וא"ת מנליה הא אימא הא דדם נדה טמאה משום דפלי פלויי וקרינן ביה בבשרה כדמשני אביי לפירש"י וי"ל דנראה לו למקשה דרבנן פליגי אמאי דקאמר ר' אליעזר בהדיא בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה, ואתו רבנן למימר דלא מטעם בבשרה טהור אלא משום דאינו דם נדות הא אם היה דם נדות טמאה אפילו בשפופרת דאי דם נדות טהור בשפופרת אם כן לא הוו פליגי רבנן אמאי דקאמר רבי אליעזר בהדיא :

כי

הרי זו ספק לידה וספק זיבה · ספק אם זיבה היא וחייבת בקרבן זיבה, ספק אם לידה היא וחייבת בקרבן לידה, ספק אינה לא לידה ולא זיבה ואין עליה קרבן כיצד אם ילדה בשלישי ולד גמור הרי כאן לידה ולא זיבה, ואפי' ראתה דם עם לידתה להשלים ג' ראיות, דקושי סמוך ללידה תורה אור רחמנא טהרה לקמן בפ' בנות כותים (דף לו:) "כי יזוב זוב דמה" דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד, אם לא היה ולד וראתה דם עם לידתה הרי כאן זיבה גמורה דהשתא לאו קושי סמוך ללידה הוא דאין כאן לידה אם לא היה ולד ולא ראתה דם אין כאן לא לידה ולא זיבה דשני ימים הוא דחזאי, הלכך מביאה קרבן אחד לאכול בקדשים דשמא יולדת או זבה היא, ואינו נאכל חטאת העוף שלה דשמא אינה לא יולדת ולא זבה דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם, ובשלישי לא חזאי, וולד נמי לא הואי, והאי קרבן מליקת *חולין היא ונבלה : **שאי אפשר** · הלכך מה נפשך אם ולד הוא הרי כאן לידה ואם אינו ולד הרי כאן זיבה דבשלישי חזאי : **ועדיפא** · חמירא : **אם תוכה מאדים** · הבשר מאדים ואפי' אין שם דם ממש : **כסומכוס** · דאמר תוכה כעמה ועדיפא · מדסומכוס דאיהו בעי דם ממש : **טמאה לידה** · ויש לה ימי טוהר וחשב לזכר ולנקבה ימי טומאה דנקבה וימי טוהר דזכר : **נכנס** · דהוא מין בשר : **זוגא דמן חדייב** · שני תלמידי חכמים מאותו מקום : **אגור** · דם הרבה : **כסומכוס** · דאמר דם שבתוכו מטמא אותה משום נדה : **וקילא מכולהו** · (א) מדסומכוס דלא בעי אגור ומדר' אחא דאמר אפילו אין תוכה אלא מאדים : **בשפופרת** · הכניסה קנה חלול באותו מקום ונמצא בתוכו דם : **בבשרה** · "דם יהיה זובה בבשרה" שיצא דרך כותלי בית הרחם ואין מפסיק והאי קרא בנדה כתיב ופרשה שניה נאמרה בזבה (ויקרא טו) ואשה כי יזוב זוב דמה וגו' : **שמטמאה בפנים כבחוץ** · מאחר שיצא מן המקור לפרוזדור והעמידו כותליה, מיד היא מטמאה מש"כ בזב ובעל קרי דאין מטמאין עד שתצא טומאתן לחוץ : **אם יש בה דם אגור כו'** · ומאי שנא משפופרת : **דרכה של אשה לראות דם בחתיכה** · הלכך "בבשרה" קרינא ביה במינה לא חיין : **שפיר** · עור הולד קודם שנברא בתוכו גידים ועצמות ובשר : **דפלי פלויי** · שיש בה שורות שורות ביקועים מבחוץ והדם שם (ב): **דת"ק** · לא מטהר לה אלא מגזרת הכתוב סבר האי דם טהור הוא ומשום חלילה היא טהורה ומשום גזרת הכתוב וה"ה לשפופרת כיון דטעמא משום חלילה הוא : **וה"מ דשיעא** · חתיכה והדם בתוכה לא נגע : **אבל היכא דפלי פלויי** · והדם שם ונוגע ברחם : **טמאה** דקרינן בבשרה והיינו דקאמרי אם יש עמה דם דפלי פלויי טמאה ואם לאו טהורה ורבנן בתראי לא דייקי לישנא דקרא והאי דמטהרי משום דלאו דם נדה הוא הלכך לא שנא בתוכה כי שיעא ולא שנא פלי פלויי דנגע ברחם טהורה, אבל שפופרת דם נדה היא טמאה דלא דרשינן "בבשרה" אלא לטמאה בפנים כבחוץ : **כולי עלמא לא פליגי (דטהורה** · דאין דרך הרואה בכך) :

כי

[פי' תוס' לעיל יח. ד"ה למעוטי כו' כתבו ביאור]

ו א טוש"ע י"ד סי' קפח סעיף ג ועי' בכ"מ פ"ה מהל' איסורי ביאה הל' יג ובהשגות מיי' ריש פ"י:

ז ב מיי' פ"ה מהלכות איסורי ביאה הל' יג:

ח ג מיי' שם פ"י הל' ד סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סי' קצד סעיף ג:

ט ד מיי' שם פ"ה הל' יד סמג שם טוש"ע י"ד סי' קפח סעיף ה:

י ה ו מיי' שם הל' יג ועי' בהשגות ובכ"מ סמג שם טוש"ע י"ד סי' קפח סעיף ג:

◆

גליון הש"ס

גמ' סומכוס אומר משום ר"מ· לקמן כה ע"א:

[לקמן כב: לג. כריתות י:]

נ"ל ר' יוחנן רשב"י [לקמן כב:]

נ"ל זוגא וכ"ה בתוס' ועי' רש"א [וכ"ג בערוך זוג:] ועי' שם ערך זוגא ועי' כרש"י דגרס זוגא ופי' שני ת"ח וכו' ולפירושו מלה אחת ולאייתי בידיה קיק דאתו ולאייתי בידייהו, כל"ן]

ויקרא טו

[לקמן מ: מא: מז:]

[לקמן מ:] ס"א בשרה

הגהות הב"ח

(א) גמ' למאן קתני לה: (ב) רש"י ד"ה דפלי וכו' ד"ה דת"ק וכו' כלל דם טמא הוא כל"ל וסד"א:

*ולכן אינה נאכלת

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה בתוכה מאדים וכו' לא האדים מבפנים כמו דם אגור מלה אגור נמחק:

רש"ל מ"ו וגרס דדייקין לישנא דקרא

◆

תוספי הרא"ש

המפלת חתיכה׳ הרי זו ספק לידה ספק זיבה אי סבירא ליה יש קושי לנפלים ניחא דאינה מביאה אלא קרבן אחד אבל אי סבר דאין קושי לנפלים צריכה להביא שני קרבנות דדילמא זבה היא ובתוולדת וקרבן לידה וקרבן זיבה לא שייכי אהדדי ליפטר בקרבן אחד כדאיתא בפ"ב דכריתות ולקמן ביוצא דופן מידי דהוה אאכל חלב ודם ואיכא לפרש הא דקאמר מביאה קרבן ואינו נאכל מביאה על כל ספק שלה קרבן ואין אחד מהן נאכל. ור' יהושע סבר דאחד מן הקרבנות נאכל דודאי זבה היא אבל ספק לידה היא לפיכך אינו נאכל: *מאי בבשרה ש"מ תרתי · ולקמן בריש הרואה כתם פריך דמיבעי ליה בבשר עד שתרגיש בבשרה ומשני תרתי ש"מ וצ"ל דכולה שמעינן מיניה ממעוט דה"א שמעינן למעוטי שפופרת ומבי"ת שמעינן *שמטמא בפנים כבחוץ דמשמע בעודו בבשר טמאה ומשמעות דבשר שמעינן שתרגיש בבשרה: הא דם נדה ודאי טמא אפילו בשפופרת דס"ד השתא דאין חילוק בין חתיכה לשפופרת כמו דאמרינן בחתיכה אי הוי דם א) נדה טמא משום דפלא אפלויי ובבשרה קרינא ביה וי"ל דהלמודא דייק מתוך דבריהם דהכי סבירא להו משום דפליגי מאיזה טעם נטהר היכא דשיע דר' אליעזר מטהר מדרשא דקרא ושמעינן ליה דאתו רבנן למימר דלאו מן השם הוא זה אלא משעם דאין זה דם נדה אלא דם חתיכה · הילכך לר' אליעזר דמטהר מדרשא דקרא משום חציצה היכא דפלא אפלויי קרינא ביה בבשרה וטמאה ולרבנן דלא דרשי למעט היכא דלא נגע בבשרה ומטהרי משום דאין זה דם נדה ושפופרת טמאה דלא בעי' שינגע בבשרה ובבשרה דרשי ליה לטמאות בפנים כבחוץ ולא מפליג השתא בין חתיכה לשפופרת: ב) אין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה ואפילו דפלא אפלויי משום דאין זה דם נדה אלא דם חתיכה וקשה דהשתא לא הוי תך דאין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה כמו אין דרכה של אשה בחתיכה ופליגי בחתיכה הוי מטעם הפסקה הכא משום דאין זה דם נדה · ות"ק דא"כ הו"ל למימר לרבנן דאין זה דם נדה כדקאמרינן מעיקרא · ות"ק כיון דאביי לא בא לחדש בדבריו אלא לחלק בין שפופרת לחתיכה דפליגי מעיקרא א"כ לא הו"ל למימר אלא בשפופרת כ"ע לא פליגי כו' כי פליגי בחתיכה · ופי' השר מקוצי דבהא פליגי ר' אליעזר ורבנן דר' אליעזר סבר דרכה של אשה לראות כו' וכיון שרואה כדרך שהנשים רואות טמאה ורבנן סברי אין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה ואע"ג דפלי אפלויי וכיון שלא ראתה כדרך שהנשים דרכן לראות טהורה אע"ג דהוי דם נדה גם נגע בבשרה ופליגי ר' אליעזר ורבנן בקרא דדרשינן בבשרה ולא בשפופרת דר' אליעזר סב' דממעטינן שפופרת משום הפסקה וכן חתיכה היכא שאין הדם נוגע בבשר אבל אי פלי אפלויי קרינא שפיר בבשרה ורבנן סברי דטעמא דשפופרת משום שאין דרכה של אשה לראות כך וכן בחתיכה נמי אפילו אי אפלאי אפלויי ולפי שאין דרך הנשים לראות כך והאי דקאמרי אין זה דם נדה הכי קאמרי אין זה דם נדה רגיל לבא בזה הענין וכן עשה מעשה השר מקוצי באשה שנעקר מקור שלה וכמין חתיכת בשר נפל לה בבית החיצון ולא היתה פוסקת לראות כל זמן שאותה חתיכה היתה בבית החיצון וטיהר אותה לבעלה כיון דאין דרך נשים לראות כן :

נושא/מבנה

◇ מקורות שמתארות אשה המפילה חתיכות המכילות דם או עצם

השוואה בין מקורות אלו לדעות אחרות שהוזכרו בנושא זה

△ "המפלת" - דוגמאות של הפלת חתיכות

מבנה

⋈ "בעא מיניה" שאלות ממי שרואה דבר הגורם לטומאה באמצעות כלי כגון: 1) דם (בנשים) 2) קרי (בגברים) 3) דם יבש

נושא

הרואה דם בשפופרת (דם שרואה מצוי בתוך שפופרת שהיא הכניסה לאותו מקום)

תת נושא

נסיון לומר ששפופרת הוי מחלוקת תנאים

מבנה

⌂ דחיית הנסיון להעמיד שפופרת במחלוקת תנאים ולתת הסבר חילופי למה התנאים - ר"א וחכ'

א) חסר כאן בדברי רבינו וכן צ"ל אי הוי דם נדה טמאה היינו בשפופרת וא"ת מנליה הא אימא הא דדם נדה טמאה משום דפלי פלויי וקרינן ביה בבשרה וי"ל וכו'. ב) שייך לדף שאח"ז